

Передплата

«РУСЛАНА» виходить:
в Австрії:

на цілий рік . . . 20 пер.
в п.ч. року . . . 10 пер.
на чверть року . . . 5 пер.
а місяць . . . 170 пер.

За границю:

цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Єдине число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Барвеш ми очи і душу ми акреш: а не возьмеш малость і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5¹/₂ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і
експедиция «Руслана» під
ч. 1. пл. Дембровского (Хорун-
щини). Експедиция місцева
в Агенції Соколовского в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає сядине
напопередне застережене.—
Рекламації неопечатані
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

„Діло“ про політику українсько-руського народу.

(+) Наші замітки в 134 і 135 ч. п. з. «Случайна більшість парламентарна» довели редакцію «Діла» до нестями.

Хоч сі замітки написані відповідно дійсному становищі речі і зовсім предметово, добачило в них „Діло“ нерозумну лайку (!) і свідоме фалшоване і обманюване публічної opinii та недостачу логіки чи послідовности. Але що для доказання всіх тих докорів нестало редакції поважних доказів і аргументів, отже питомим собі способом накинуло ся мокрим рядном на п. Барвіньского. Окрім того підсуває нам „Діло“ намагане „в сі ми силами вмовити в українських послів, щоб вони кинули ся в обійми християнсько-соціальних“. Тимчасом всякий безсторонний, прочитавши наші замітки в наведених двох числах „Руслана“, не найде там ані крихти лайки, бо ми лишаємо иншим се ремесло, ані фалшованя й обманюваня публічної opinii, ані намови українських послів, щоби кидали ся в обійми християнських суспільників.

„Нерозумною лайкою“ назвало „Діло“ наш вислов про „зжидовілий лібералізм“ і „зжидовілих Мадярів“ і при сій нагоді розжалобило ся незвичайно над жидами, бо не може зрозуміти сего, як они „вічні скитальці, гонені, кривджені, поругані, змогли таки так опанувати все?“ Отся незвичайна нараз чутливість „Діла“ для жидів є найкрасшим доказом логіки „Діла“ і послідовности, котрої як раз нам оно відказує. Просимо перевернути кілька останних річників „Діла“, а навіть і сегорічні числа, а можна впевнитися, з якими погрозами виступало проти жидів „Діло“ нині так розжалоблене їх гоненем, кривдами, наругами і як оно уміло все те погодити з логікою і послідовністю. А вжеж хоч ми не є прихильниками крайного антисемітизму, не можемо бути сліпими на визискування нашого населеня і тому не можемо одушевляти ся ані тим псевдопоступовим лібералізмом ані соціалізмом, котрі мимо запереченя „Діла“ є у великій часті зжидовілі (др. Офнер, Куранда, Гок, др. Адлер, др. Феркавф, др. Еленбоген і т. п.).

Щож до послідовности, то нехай вибачить нам „Діло“, що не підемо до него її вчити ся, бо також досить пере-

гнати річники „Діла“, щоби на кожнім ступні впевнитися о найбільшій його непослідовности. Досить нагадати про становище „Діла“ супроти москвофілів, скільки оно тут виправляло скоків то взад, то вперед, то в ліво, то в право.

Так само, хто прочитав наші замітки, не найде там того, що нам підсуває „Діло“, начеб ми всіми силами вмовляли українських послів, щоби кинули ся в обійми християнських суспільників, або щоби ми се захвалювали. Ми лише представили дійсний стан речі, вказали на те, що християнські суспільники тепер здобули собі визначне число і впливом становище в державній раді і в державі і що коло них громадять ся парламентарна більшість, котра буде імовірно робучою більшістю в палаті. Щож до руского клубу, то ми зовсім предметово лише зазначили, що при виборі президента палати він голосував случайно з більшістю а в інших справах імовірно піде з т. зв. поступовими сторонництвами і вказали на се, що опинивши ся поза парламентарною більшістю, не буде мати виглядів позитивного успіху і буде приневолений вдоволяти ся хіба „моральними побідами“. В чім тут „Діло“ добачило стараня „в сі ми силами вмовити в українських послів, щоби вони кинули ся в обійми християнських соціальів“, се хіба „Ділови“ могло таке привідити ся і нуж своїм аргументом проти „Руслана“ і п. Барвіньского що нібито він стільки літ вислужував ся „колу польському“ — нібаргументом, котрий як раз є свідомим фалшованем правди і свідомим обманюванем рускої публіки. А сего фалшованя допускала ся „Діло“ беззастанно, перекручуючи промови парламентарні п. Барвіньского, підсуваючи ему, що він голосував за справами, котрих він дійсно не піддержував (впр. збільшеня контингенту рекрутів ітп.) і на тій підставі відтак свідомо обманювало своїх читателів, котрі не мали нагоди слідити з стенографічних протоколів за парламентарними справами, а вірили в те, що фалшиво подало „Діло“. Таким свідомим фалшованем і обманюванем публіки є беззастанне представлюване, мовби то змаганя п. Барвіньского не принесли ніяких корисних і позитивних придбань рускому народови (досить згадати передачу печатаня шкільних книжок Наук. Товариству ім. Шевченка і субвенції кравві і міністерські, котрими оно спромогло ся розвинути нинішню діяльність наукову, про підмоги для Руского Товариства педагогічного на видавничстві

і на школу виділову ім. Шевченка, про засновини п'ятих руских шкіл вправ, тернопільської рускої гімназії, катедри рускої історії і тп. Чи ті „уступки“ для „Діла“ не мають ніякої вартости?! Але на се оно має свій викрут — що се все належало ся, або що се не придбав своїми заходами п. Барвіньский! Отже, колиб навіть дійсно п. Барвіньский вислужував ся „польському колу“ (на що „Діло“ не дало доказів), щоби придбати для руского народу сі справи, то чи за се годить ся на него кидати каменем? Чи не є то свідоме фалшоване правди і обманюване публіки, на коли пише ся: „Що варта ті „уступки“, се показала власне політика п. Барвіньского“.

Алеж „Діло“ робить нам докір такого свідомого фалшованя і обманюваня публічної opinii, позаяк ми вказали на се, щоби всі сторонництва, котрі в Австрії бачать забороло свого культурного розвитку, зблизили ся до християнських суспільників і спільно з ними подбали про визволене немадярских народностей зпід мадярської верховлади на основі народної автономії і про зєдиненє всіх народів у велико-австрійський державний союз.

Все те назвало „Діло“ політичною фантазією „Руслана“ і відсудило наш дневник від всякої логіки, вичитало нам лекцію, що австрійський парламент не має права мішати ся у внутрішні справи Угорщини, що християнским суспільникам не снило ся ніколи про національну автономію, а що винайшли її і очевидно виключний на се винайдене патент мають соціальісти, котрі на зїзді Берлинським 1899. р. лише они виписали точку національної автономії в своїй програмі.

Отже на се скажемо «Ділови», що се зовсім не видумка, ані політична фантазія «Руслана», що сею ідеєю перестрою Австро-Угорщини в зєдинену великоавстрійську монархію на основі національної автономії занимали ся давно вже, коли ще ані «Руслана» ані навіть «Діла» не було, визначні державники десятками літ, що одним з тих «політичних фантастів» був ческий історик і політик Палацкій, котрий вже в кромержській раді державній подав проєкт утвореня осьми національно-одноцільних областей; отже сей проєкт не є соціалістичним винайденем, а соціалісти були лише приневолені під впливом розбудженого націоналізму надіти також плащик національний, щоби не відпали від них соціалісти ческі, словінські, хорватські,

польські, рускі і тп. Для того й тепер при-зволити на утворенє в соціалістичнім клубі національних груп (хоч самі з за-сади є интернаціоналами), щоби не до-вести до розбитя соціалістів. Ідея подана між іншими Паляцким мала метою, зломити верховладу Німців і Мадярів. А сю ідею підняли наново різні політики вже й в останніх часах, вже за дуалізму, щоби довести до усуненя дуалізму, а при-вернення одноцільності монархії. Дуалізм же, як відомо кождому дневникареви, а не то вже політики, переживає велике пересилєне наслідком змагань Мадярів до відокремлення (досить вказати на пе-реговори угодові, на події в квотових де-путациях, котрим ми присвятили вчера окрему статью) і се є понукою для дея-ких політиків, змагати до зломаня вер-ховлади мадарської. Австрійський парла-мент, хоч не має права мішати ся у внутрішні справи угорські, має в услівях угоди могутнє оружє показати Мадярам свою силу — питанє лише, чи державна рада зрозуміє свою важну задачу і її відповідно розв'яже.

Сій ідеї присвятив також недавно А. Попович знамениту студию «Die Ver-einigten Staaten von Gross-Österreich» і ми радимо редакції «Діла» пильно її перечитати, а тоді инакше заговорить про такі фантазії, котрі їй видають ся нельогічними, непослідовними і нездій-снимими.

На останку загадаємо ще й про се, що др. Люеґер ще в 90-их роках мин. столітя в державній раді підняв боротьбу проти кривдячої Австрії і всі її народи угоди, і вказуючи на гнобленє немадар-ських народностей, взивав австрійські сто-ронництва парламентарні і політичні, що-би скупили свої сили для визволення зпід верховлади зжидовілих Мадярів. Для по-соблюваня сій ідеї зєдиненя народів Ав-стрії й Угорщини в одноцілий велико-державний союз на основі національ-ної автономії єсть у Відні «Österreichi-scher Reichsverein», котрого органом є тижневник Gross-Österreich, що займає ся такими на погляд «Діла» фантазіями політичними. Радимо отже «Ділови» тро-ха близше приглянути ся тим «фантази-ям», котрі не є видумками «Руслана».

Ми не думали і не думаємо рускому клубови давати яких небудь поручень, як він має поступати, з ким лучити ся, не можемо однак зречи ся права, при-слугуючого всякій часописи, висловляти свій суд і погляд на справи публичні, чи се подобає ся «Ділови» або рускому клубови, чи ні. Клуб нехай рішає, як єму найкрасше здає ся, але ми маємо право висловити свій погляд і суд про те, без огляду, чи він буде єму милий або ні. А коли «Діло» думає, що політи-ка п. Барвіньського а політика україн-ського народа — се дві зовсім противні політики, то нехай знає і се, що політи-ка «Діла» ще не є тотожною з політикою всего українсько-русского народу.

3 державної ради.

По відчитаню внесень та інтерпеля-цій займає слово міністер внутрішних

справ бар. Бінерт в справі нагних вне-сень у відповідь дотично галицьких виборів. З п'ятох дотичних внесень відповідає пе-редовсім на два, які відносять ся до окремих подій: в Перемишли і Го-руцку.

Вислід найдокладніших урядових доходжень в справі кровавих подій в Перемишли з д. 17. мая представляє ся ось як: По скінченю вибору зібрало ся на ринку в Перемишли коло 9000 осіб, які по часті з лямпіонами устроїли де-монстраційний похід по Францішкань-ській улиці. З причини, що сей публич-ний похід не був дозволений власттю, поліційна сторожа з 60 поліційантів під проводом кількох урядників вівзвала де-монстрантів, щоби погасили лямпиони і розійшли ся. Товпа не послухала, а обкинула поліцію лайкою. Тоді поліція без ужитку оружя привняла ся очистити площу. Нараз мов на даний знак пога-шено всі лямпиони і близне стоячі ліх-тарні і в темноті почато кидати на по-ліційантів каміннями і цеглами, бити па-расолями і палицями, а навіть з вікон домів кидано каміннями. Для особистої оборони поліція добула шаблук і при-тім поранила кілька осіб. Небаном прий-шла війскова асистенция, а товпа розійшла ся без дальшого опору. Один з арешто-ваних ексцедентів признав ся до киданя камінєм, против двох виточено карне поступованє, з публички було 8 осіб тяж-ко і 25 легко ранених, але велика часть потерпіла наслідком глоти. По стороні поліції двох поліційантів тяжко ранених каміннями, чотирох лекше, а чотирнай-цять поліційантів і 3 поліційних урядни-ків одержало різні контузії від ударів палицями і каміннями.

З сего представлення — виводить дальше міністер — слідує, що атак на поліційантів був приготовлений (протести Русинів), бо навіть з домів кидано камі-нем), що радше демонстанти допустили ся акту насильства і грубих переступів супротив поліції, яка виступила в спов-ненню свого обовязку, а доперва по всіх безуспішних упімненнях, у власній обо-роні зробила ужиток з оружя, який не можна назвати «легкодушним і неумоти-вованим». Міністер підносить, що події мали зовсім инший перебіг, як припу-скають панове внескодавці і відпирає рішучо заміти против поліційного упра-вителя в Перемишли, який є дуже сум-лінним і ревним урядником (оплески По-ляків). Впрочім пос. Ліберман зніс та-кож карне дохорженє против поліційних органів, а також і всі заміти, наведені в єго промові будуть предметом стро-гих доходжень. (Ріжні оклики Русинів і соціалістів).

Горуцко.

Для виборів в Горуцку — предста-вляв міністер, переходячи до дотичного наглого внесеня пп. Окуневского і Дави-дяка — визначено день 24. мая, годи-ни 11. до 3. по пол. Предсідателем ви-борчої комісії був гр.-кат. парох о. Тео-філь Скобельский, українофіл; з виім-кою одного жида, складала ся комісія виключно з Русинів, політичних проти-вників предсідателя. Як правительствен-ний комісар функціонував судовий кан-целяст з Мединич, Оскар Жішка. Перед

виборчим льокалем справували службу два жандарми. Коли провідник комісії коло 3. год. по пол. наміряв оновістити, що віддаванє голосів є покінчене, ствер-див виборчий комісар, скільки є еще виборців і поручив їм зібратися в однім місци перед виборчим льокалем, бо в противнім разі не будуть допущені до відданя голосів. Се викликало живі про-тести товпи, так що жандарми з тру-дом могли перевести зарядженя вибор-чого комісара і уважали потрібним віз-вати до асистенції більше жандармерії. Супротив грізби виборчого комісара, що буде примушений відложити вибори до слідуєчого дня, заявили вкінці ви-борці, що будуть проводити ся спокійно, а комісар поручив дальше веденє вибор-чого акту. О год. 4. провідник комісії спитав кілька разів, чи є еще які вибор-ці, а коли вже ніхто не зголосив ся, оголосив замкненє віддаваня голосів. Наступала скрутинія, яка тревала до 7. год. вечером. На 817 управлених до го-лосованя віддало голоси 685 виборців. З сего присутний посол о. Василь Да-видяк, приналежний до старорусского сто-ронництва, одержав 573 голосів, др. Оле-сницький 72, гр. Скарбек 42. Коли сей вислід вибору подано до відомости, за-панувало серед виборців велике завору-шенє, бо они були гадки, що на о. Да-видяка упало багато більше, коло 1.000 голосів. Виборці обвинили провідника комісії, що спроневірив картки голосо-вана з іменем о. Давидяка. Товпа дома-гала ся в бурливий спосіб виданя сих мнимо спроневірених карток, та виданя провідника комісії, щоби єго убити (О-клики кацапів і соціалістів: Чи они так гововили?). А якже они кричали тими словами. Дарма старав ся виборчий ко-місар витолкувати товпі, що не могло так багато голосів упасти на о. Давидяка, бо взагалі віддано тільки 687 голосів. Також члени виборчої комісії, а потім і місцевий сотрудник о. Крайчик, упра-витель школи Комарницький старали ся надаремно успокоїти виборців; товпа се-ред грізб і окликів кинула ся на жан-дармів, яких було вже в тім часі чоти-рох. Сі жандарми уставили ся в півкру-зі перед виборчим льокалем. Товпа на-магалась вдерти ся до льокалю. Тому, що чотирох не могло би довший час удержати ся, вислано до Мединич по дальший сукурс і о год. 9 вечером при-було еще двох жандармів. Тимчасом си-туация ставала чим раз критичнішого, бо товпа щораз більше напирала на ви-борчий льокаль. Вахмайстер, жандарме-рії був примушений візвати товпу до розходу під грізбою ужитку оружя. Тов-па не послухала і виступила чинно, ки-даючи ся на жандармів з колами, вир-ваними з плотів і з ломаками (Поляки! Слухайте! Слухайте!), щоби вимусити вступ до виборчого льокалю, до якого схоронили ся члени комісії. Їх житю грозила небезпека. На заповідженє вах-майстра жандармерії, що ужите оружя мусить наступити, відповідженє з товпи окликами: «Жандармерії не вільно стрі-ляти, на такі грізби нема що дивити ся!» Вкінці товпа розпочала формальне бомбардованє градом каміння жандармів і виборчого льокалю (Поляки! Слухайте!

